

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek 1908. november 27.

250. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Andrássy válasza a kivándorlási interpellációkra.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésén Hencz Károlynak a kivándorlás ügyében hozzá intézett interpellációjára a következő választ adta:

Ki bonyolítja le a kivándorlást?

Hencz képviselő ur interpellációjában a következő kifogásokat emeli: Először is kifogásolja azt, hogy nem az Adria, hanem a menetjegyiroda bonyolítja le az egész kivándorlást. Ebben az ő kifogásában neki bizonyos formai igazsága van. Elismerem, hogy nem egészen normális ez a megoldás, de véde műl csak azt hozom fel, hogy ezt nem én csináltam így; hogy ez egy fait accompli volt, hogy akkor, amikor végrehajtották a törvényt, olyan szerződés jött létre a kormány és az Adria között, melyben a kormány tudomásul vette azt, hogy a menetjegyiroda fogja tulajdonképpen végezni a kivándorlási munkát. De azért tartotta az akkori kormány nemcsak megengedhetőnek, hanem jónak és célszerűnek — sőt úgy vagyok informálva, hogy maga a kormány kívánta, hogy ez így legyen — mert a menetjegyiroda rendelkezett a személyzettel, amely ennek az üzletnek a lebonyolítására szükséges, holott az Adriának ilyen mértékben nem volt meg a megfelelő személyzete. Utóvégre nem az a fontos, hogy az Adria, vagy a menetjegyiroda vezeti-e a dolgokat, hanem a fontos az, hogy korrekte és helyesen vezetessék. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

A 18 koronás jutalék.

A második kifogása a t. képviselő urnak az a tény, hogy a menetjegyiroda fejenként minden kivándorló után a külföldi hajóstársulatoktól 18 korona jutalékot kap. Ez a képviselő ur szerint a jelenlegi törvénybe ütközik, mert a törvény azt mondja, hogy a megbízott csak fix fizetést huzhat, de nem a kivándorlók számával arányban álló javadalmazást. Mikor tehát az Adria ezzel szemben fejenként minden egyes kivándorló után 18 koronát kap, akkor ellentétbe helyezkedett a képviselő ur szerint a törvény ezen szabályával. Hát a tisztelt képviselő ur itt határozott tévedésben van. A menetjegy iroda nem a megbízott, hanem a helyettes. A törvény külsőséget tesz a kettő között. Helyettesük a külföldi vállalkozóknak van. A törvény kiköti, hogy ha a külföld kap engedélyt kivándorlók szállítására, akkor magyar állampolgárt, vagy magyar állampolgárokból álló részvénytársaságot tartozik, mint helyettes megnevezni.

Ha a vállalkozó maga vinné az üzletet, akkor természetes, hogy elkerülhetetlen volna az, hogy az ő nyeresége a kivándorlók számával arányban emelkedjék vagy süllyedjen. A vállalkozás egész lényegével annyira össze van ez kapcsolva, hogy azt nézetem szerint nem is lehet ketté választani. Nincs is olyan törvényhozás se nálunk, se másutt, amely elérhetné, hogy a vállalkozó ne legyen érdekelve vállalat virágzásában. A vállalkozó jövedelme attól függ, hogy az üzlete jó megy-e vagy nem. A kormányzás szigorú feladata ellenőrizni azt, hogy visszaélés ne legyen. Azt, hogy egoisztikus motívum a vállalkozót a kivándorlásnál ne vezesse eljárásában, megakadályozni nincs módja; nem is lehet célja a törvényhozásnak és a létező

törvényeknek, hogy teljesen kizárja, hogy legjím módon ezen üzletből a vállalkozó, illetve annak helyettese nyereséget ne huzzon. Igaz, hogy 18 koronát kap a menetjegyiroda az idegen vállalatoktól, ezt tudta minden kormány és mindenki, aki e kérdéssel foglalkozott.

Ez a 18 korona megfelel annak az összegnek, melyet az egész világon hasonló vállalatoktól és hajóstársaságoktól kapnak. Ez majdnem úgy mondhatnám usance; az a 18 korona szokásos összeg, amely jár a Red Star, a Norddeutscher Lloyd, a Hamburg—Amerikanische Packetfahrt Gesellschaftnak s mindazon társulatoknak, melyek a nagyhajóvállalatok jegyeit elárulják. Mindenütt ilyen, külön e célra berendezett vállalkozók vannak velük összekötésben, akik a fejenként szállított kivándorlóért fizetnek 18 koronát.

Ha pedig ezek az érvek nekem nem volnának elegendők és azon volnék, hogy megakadályozzam e 18 korona fizetését, mi volna a külsőségek? Használnék-e én azzal a kivándorlóknak? Semmit. Legfeljebb a külföldi társulatoknak használnék. A külföldi társulatok, a külföldi közvetítők lépnének az „Adria” helyébe s azok kapnák a 18 koronát. A kivándorlás azonban egy fillérrel sem volna olcsóbb, csak az volna a külsőségek, hogy annak hasznát nem magyar közkereseti társaság, hanem külföldiek élveznék. (Igaz, ugy van! jobbfelől)

Bocsánatot kérek, ezt nem tartom helyes politikának. Én a külföldi kormányoknál nem ezt láttam, nem ezt tapasztaltam. Azt látom, hogy minden kormány, amely a kötelességét teljesíti, azon van — és sokszor igen szigorúan, a legerélyesebben lép fel — hogy az ilyen üzleteknél lehető nagy haszna legyen az ilyen homi vállalatoknak. Ha mi ezt kifogásoljuk és mi a nemzet érdekében megrövidítendő a magyar társulatokat, akkor ez a mi kötelességünkbe ütköznék.

A jutalék.

A t. képviselő ur továbbá kifogásolta és itt teljesen igazat adok neki, hogy az egyes megbízottak is külön javadalmazásban részesülnek. Ez határozott visszaélés, ezt túrni nem szabad, ez a törvénybe is ütközik. A menetjegyiroda azzal védekezett, hogy ez nem jutalék hanem készkiadás helyett van.

Én ezt a magyarázatot el nem fogadtam (Helyeslés) minek következtében meg is szűnt ez az uzsora intézmény. De nem csak ez szűnt meg, hanem maga a megbízottai intézmény is megszűnt. (Élénk helyeslés.)

Jelenleg irodák vezetik az egészet fix fizetés mellett, úgy, hogy tartoznak nekem bejelenteni, hogy kit alkalmaznak ezen irodánál. Ilyen iroda csak Budapesten és a végállomásokon van, tehát csak ott, ahol már a kivándorló elhagyta a hazáját, már a vasuton van; csak ott kaphatja meg a jegyét, nem úgy mint azelőtt, amikor a megbízott a kivándorló lakhelyén kereste fel a kivándorlót, tehát ott, ahol még nem volt tisztában azzal, hogy kivándorol-e.

A vorgebuchte Passagier.

Továbbá kifogása volt a t. képviselő urnak az u. n. „vorgebuchte Passagierek” tekintetében való visszaélésekre vonatkozólag. Ez kissé komplikált ügy, amelyet az, aki nincs be-

avatva minden részletébe, első hallásra nem is tud megérteni. A vorgebuchte Passagier tulajdonképpen tiltott cselekményt követ el. A dolog úgy áll, hogy törvényeink értelmében csak annak van joga kivándorolni, aki utlevéllel bír és a törvény azt célozza, hogy minden kivándorló az engedélyezett társulattól vegye meg a hajójegyet.

Vorgebucht az olyan utas, aki nem az engedélyezett társulattól vette meg jegyét, hanem a nem engedélyezett társulattól; ez ellen kell harcolni, küzdeni, azt elérni, amit a t. képviselő ur úgy fejezett ki, hogy belőle tiszta utast csinálnak. Vagyis olyant, aki az Adriától veszi a jegyet. Ez nemcsak az Adriának, hanem a kormánynak is érdeke.

A dolog úgy áll, hogy nem a menetjegyiroda és az Adria, hanem a határrendőrség kobozza el a törvény alapján a ezeket a jegyeket. Elkobozza; azonban, ha az illető ugyanazon kikötőbe megy, ahová szolt az előlege, akkor ezt visszakapja, mert beszámítják ez összeget a végleges árba. De ezt a jegyet, mint tiltott dolgot elkobozza a határrendőrség.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy itt, ha egyáltalán nem akar a kivándorló az engedélyezett irodában jegyet váltani, akkor az a visszaélés van, hogy hivatkoznak a miniszteri rendeletre, amely kimondja, hogy Fiuméba kényszeríthető az, aki odaváló utlevelet kapott. Ebben téved a t. képviselő ur, ilyen rendelet nincs. Van ennek ellenkezője: az a 113.000 sz. rendelet, amelyet Tisza István kibocsátott, és amely szabályozta a kivándorlást az északi kikötők felé, kimondja, hogy az, aki északnak akar menni, nem akadályozható meg, akkor sem, ha Fiuméba szolt utlevele van. Oly joga a hatóságnak nincs is már a jelenlegi viszonyok közt, hogy valakit erőszakosan az északi kikötőből elküldjön per sub a fiumei kikötőbe. Ily esetek előfordultak, igaz, eleinte, de akkor tulkapások voltak, azok nem nyugodtak törvényes alapon. Ma ilyen eset egyáltalán nincs. Hiszen nekünk szerződésünk is van Németországgal, amely szerint nem akadályozhatók meg, ha akarnók is ezt, mert akadelezve van a magyar kormány, hogy nem akadályozza meg a kivándorlást a német kikötőn keresztül.

A pénzváltás.

További észrevétele és kifogása a t. képviselő urnak a pénzváltásra vonatkozik. Hát a pénzváltás körül elismerem, szintén voltak visszaélések. Nem felülről lettek azok tervszerűleg vezetve, de hát ez olyan kérdés, ahol könnyen történnek hibák. Az ellenőrzést nagyon fokoztuk. A képviselő ur eseteke hivatkozott, hogy valaki kevesebbet kapott, mikor visszaváltoította dollárjait magyar pénzre, mint a mennyit fizetett akkor, mikor megvette a dollárt.

Kérem a t. képviselő urat, méltóztassék nekem az ilyen konkrét esetet előadni.

A pénzváltásra vonatkozólag t. i. új szabályozás van. Már majdnem egy év előtt megállapodtam ezekkel a társulatokkal, hogy a pénzváltásnál az államvasuti tarifákat veszik alapul, ami legméltányosabb és legjobb alap. Az fixirozva van, azt ismerik, az nem változik napról-napra, úgy, mint a börze árfolyama. Kötelezettséget vállalnak a társulatok, hogy ezt be is tartják. Azonkívül kötelesek minden ilyen váltásnál számlát kiállítani, úgy, hogy ha valami visszaélés van, az illető azt bebizonyíthatja. (Helyeslés.)

Éppen részben azon támadások alapján, amelyeket a t. képviselő ur ellenük már korábban intézett, vizsgálatot tartotta és azon voltam, hogy felderítsem az egész ügyet. Miután tényleg bizonyos hibák voltak, teljesen kivettem az eddigi vezetőség kezéből az ügyek vezetését. Ma egy egészen új vezetőség, mint az Adriának menetjegyirodája, egészen új alakban vezeti az egészet. Más emberek vannak, nem a menetjegyiroda igazgatói, hanem az Adriának egyik alkalmazottja áll a egész osztály élén. Nekem bejelentették mindazokat, akiket alkalmaznak, én elfogadtam az ő kinevezésüket és jogom van bármikor megkövetelni, hogy valaki elmozdítassék. Ezenkívül jogom van arra, hogy egy kormánybiztos jelen legyen a kivándorlásra vonatkozó minden határozathozatnál. Ennek a kormánybiztosnak joga van minden aktába betekinteni, annak a vezetőségnek minden elhatározásáról tudni. Ha tehát az a kötelességét teljesíti, akkor ki van zárva, hogy ezen a téren olyan hibák történjenek, amelyek állandóak és igazán komolyak.

A kivándorlás új rendezése.

Ami az egész koncepciót illeti, hogy miként kívánom ezentúl lebonyolítani a kivándorlási ügyet, ezt most kifejezni helyénvalónak nem tartanám. Annyi talán tudni méltóztatnak, hogy éppen ma folynak a tárgyalások Berlinben a német és az idegen társulatokkal. Hogy én a jövőben mit fogok csinálni, az nagyrészt attól függ, hogy vajon eredményhez vezetnek-e azok a tárgyalások vagy nem és milyen eredményre vezetnek. Ehhez fogom mérni a további lépéseket. Azonban azt kijelentem, hogy teljesen új alapra kell helyezni az egész rendezést.

Először is a törvény, amelynek végrehajtási rendelete a kezemből van, módot ad erre, másodsorban módot ad arra, hogy a külföldi társulatok új szerződést kössenek és hogy tabula rasa legyen az eddigiéik tekintetében. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Azt mint — mondom — né méltóztassanak tölem kívánni, hogy ma részletekkel álljak elő. Én abban a törvényjavaslatban is, amelyet benyújtottam, megállapítottam, hogy a kormányának kötelessége, ha valamely társulatnak engedélyt ad, ezt a képviselőháznak bejelenteni. Remélem, hogy nem sokára abban a helyzetben leszek, hogy egy ilyen jelentést tehessek és akkor kérem majd a t. képviselőházat, hogy évvel a jelentéssel kapcsolatosan, bírálatot mondjon azokról is, amiket tettem. (Helyeslés.) Ma ez korai volna, mert folynak a tárgyalások.

Ezek után kérem a t. képviselőházat, méltóztassék a választ tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

Oroszország hűtlensége. A „N. P. J.”-ban egy „nem aktiv politikus, akinek módjában állott az események folyását a berlini kongresszus előtt és után legközvetlenebb közelből követni”, tehát minden valószínűség szerint báró Dóczy Lajos, néhai Andrássy Gyula osztályfőnöke, érdekes cikket ír Oroszországnak a Balkán-kérdésben és különösen az annexionál szemben tanúsított viselkedéséről.

A cikkíró szerint a cár már a reichstadti (1876.) találkozás alkalmával beleegyezett abba, hogy mi Boszniát és Hercegovinát okkupáljuk, — Oroszországnak nyújtandó ellenérték ellenében, melyet meg is kapott.

1878-ban a török háborúhoz szövetségünket kereste a cár; meg is kapta annyiban, hogy barátságos semlegességet és a béke érdekében való közbenjárást biztosított nekünk; — ekkor a cár által aláírt megegyezés már arra hatalmazott fel bennünket, hogy Boszniát és Hercegovinát a novibazári szandzsákon kívül birtokunkba vegyük.

A berlini szerződést mindenki ismeri, de volt azonkívül még egy szerződés Oroszország és a monarchia közt a berlini kongresszus határozmányainak végrehajtásáról; ebben, újabb beszédett ellenérték fejében, beleegyezett Oroszország abba, hogy „a szandzsákat is épen úgy véglegesen okkupáljuk, mint Boszniát és Hercegovinát”. Ezt a szerződést Gorcsakov, Suvalov és Oubril írták alá.

Ezekből látható, hogy Oroszország számára nem újság az annexion. Oroszország mindig tudta, hogy Bosznia és Hercegovina okkupációja részünkről végleges; ebbe bele is egyezett, sőt érte ismételt ellenértéket sze-

dett. Ettől tehát vissza nem léphet — a cikkíró szerint — egy cári szó megszegése nélkül.

UJDONSÁGOK.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület holnap, pénteken este 6 órakor ülést tart Luppis alelnök elnöke alatt. A napirend a következő: Bejelentések, indítványok, interpellációk. Cosulich, Copaitich és Adamich városatyák lemondásának tárgyalása. A via Municipión és a via Pietrosán egy utca-szabályozáshoz szükséges telek vásárlásának tárgyalása. Indítvány egy orvosi állás betöltésére a kórház nemi betegségeket gyógyító osztálya számára. A zárt ülésben jelentéktelen személyzeti kérdéseket tárgyalnak.

— **Ötvenezer koronás család.** Tudvalevőleg e hó közepén az Adamich-tér 2. szám alatt lakó özvegy Karletzky Heléna feljelentést tett a fiumei rendőrségnél, hogy egy magát Klessár Máriának nevező koldusasszony, ki gyakran járt házához, közel 50,000 korona erejéig megkárosította. A kissé gyöngé elméjű asszony t. i. szerelmes volt egy a Corsón lakó Tillár nevű kereskedelmi alkalmazottba és a koldusasszony, kinek eme vonzalmát elárulta, ezzel az ürügygel csalt ki a jómódu asszonytól pénzt és ékszereket, hogy azokat részben ajándékba, részint pedig megőrzés végett viszi Tillárhoz.

Midőn Karletzkynek már nem volt mit odaadnia, a koldusasszony elmaradt a háztól. Erre az özvegyasszony gyanút fogott. Elment Tillárhoz, ki természetesen kijelentette, hogy ő a koldusasszonynak és az ajándékoknak színt se látta.

Erre a rendőrség megindította a nyomozást, de mivel a csalónőt Fiumében nem lehetett megtalálni, Beusterien rendőrtisztviselő a környékre tette át a kutatás színhelyét. Racicében Castelnovo mellett sikerült a koldusasszony lakóhelyét megtalálni. Az asszony távollétében hatóságilag feltörték a lakását s a rögtönzött házkutatás alatt megtalálták Karletzkynek pénzt és ékszereit közel 50,000 korona értékben. A csaló koldusasszonyt, kit Racicében egészen más név alatt ismernek most mindenfelé keresik. A megkárosított özvegyasszony visszakapja elrabolt értéktárgyait, de a hatóság két orvos által megvizsgáltatta Karletzkyt s miután ezek megállapították, hogy a nő gyöngé elméjű, gondnokot neveznek ki a számára.

— **Allamrendőrség Pólában.** Pólából jelentik nekünk, hogy az ottani államrendőrség december 1-ével kezdi meg működését. A szükséges berendezés 180 szalmazsák és 20 kerékpár már a kijelölt és kibérelt helyiségben van elhelyezve. Szombaton vagy vasárnapon 120 állami rendőr érkezik Pólába, a rendőrpáncsnok és három altiszt már a helyszínén van. A helység teljes berendezéséig a rendőrök a német gimnáziumban hálának.

— **A Lloyd dalmáciai járatai.** A Lloyd hajóársaság igazgatósága közzé teszi, hogy a dalmáciai vonal új menetrendje ez évi december 17-én lép életbe. A trieszt-cattarói gyorsvonalon, melyen a „Baron Gautsch” és a Prinz Hohenlohe teljesít szolgálatot, hetenként három járatot fognak teljesíteni oda és vissza. Indulások Triesztből, minden kedden, csütörtökön és szombaton reggel 8 órakor.

— **Halálozás.** Özvegy Bellen Adél, Bellen András alpolgármester édesanyja, tegnap 81 korában Fiumében meghalt.

— **Eltűnt liszteszsák.** A Braun Bernát és Társa cég egyik raktára mellett álló kocsi-ról tegnapi ismeretlen tettes egy 51 koronát érő liszteszsákot elvitt.

— **Tolvaj szobatárs.** Egy Badossevich Péter nevű egyén tegnap megjelent a rendőrségen és előadta, hogy a Via Del Duomo 8. számú házban, hol egy Michiszt Teddeo nevű egyénnel lakik egy butorozott szobában, tegnapelőtt este mikor hazatért észrevette, hogy ládája fel van feszítve, s abból egy 30 koronát érő öltönye, két inge, egy pár cipője, munkakönyve és 65 koronáról szóló takarékpénztári könyvecskéje hiányzik. A betétkönyvecskét a Baross múlon később egy fiatalember megtalálta. A rendőrség nyomoz.

— **Bő halfogások a Kvarneróban.** Osseróból írják nekünk, hogy az idén szardella és bobbé halban a fogás oly bő volt, mint

eddig egy esztendőben sem. Különösen szardellákból fogtak óriási mennyiségeket, amelyekhez hasonlókra a legöregebb halászok sem emlékeznek. A bobbe halakat közlekedési eszközök miatt kilonként 24 fillérért vesztegették. — **A kikötőből.** November 25-én. Érkezett: „Split” osztrák gőzös Triesztből 160 tonna borral, „Adria” magyar gőzös Angolországból 582 bál növényhajjal.

Indult: „Helios” osztrák gőzös Kóstantinápolyba 236 tonna cukorral és 120 tonna vegyes áruval, „Zrinyi” magyar gőzös Londonba 460 tonna liszttel, 480 tonna ával és 300 tonna vegyes áruval, „Kálmán király” magyar gőzös Velencébe.

— **A nagyszerb izgatás.** Zágrábból jelentik: Az államügyészség megbízásából a Szrbszki Szokolegyesület helyiségeiben a rendőrség tegnap masodizben tartott házkutatást. Ez az intézkedés a nagyszerb propaganda ügyében folyó vizsgálattal áll összefüggésben.

— **Rauch báró és az alkohol.** Teljes fenntartással és mindennemű felelősség áthárításával közöljük a hírt, melyet egy bécsi lap tegnapi számából veszünk:

Van Zágrábban egy olvasókör, mely már évek óta fennáll, de sona politikával még távolról sem foglalkozott. Rauch báró uralma óta pedig aggodalmas óvatossággal kerül mindent, ami valahogy a politika nevet megérint. Ez a jambor olvasókör a napokban estélyt akart rendezni, több különböző körű és tárgyú előadással. Az estély előtti napon azonban baj esett. Megjelent az olvasókör helyiségében egy rendőrtisztviselő s a kör éppen ott levő elnökével Surmin képviselővel közölte, hogy a rendőrség nem engedi meg az estélyt. Surmin nagyot néz, csudálkozik, erősítgeti, hogy hiszen ők békés emberek, összejövetelek is békés. Nem használ semmit. Végre kiderül a nagy titok nyitja. Egy előadás az oka a tilalomnak. Egy előadás mely az alkohol ellen irányulna. Ez az előadás ugyanis sértené egy magas állású állami méltóságot. A rendőrtisztviselő nem is kétértelmű célzása elárulta, hogy — Rauch báróról, a bárói van szó, akiről köztudomású, hogy nem ellensége az alkoholnak. Így mondja ezt a bécsi lap, állítólag zágrábi tudósítás nyomán.

Motoros bárkák a tengeri halászat ellenőrzésére. Tegnap érkezett meg Triesztbe Frederikhavensből az első nagyobb motoros bárka, amelyet az osztrák kereskedelemügyi kormány az osztrák tengerpart mentén üzött halászat ellenőrző szolgálataira rendelt. Az új motoros bárka tizennyolc méter hosszú, négy méter 30 cm. széles és köolajos motorja kinc mérő ld sebességet fejt ki óránként. Ilyen bárkát még négyet fognak építtetni, melyek részben dalmát, részben az isztriai halászat ellenőrző szolgálatait fogják ellátni. A kis gőzös Dániából az Északi-, Atlanti- és Földközi-tengeren és az Adrián át saját hajtóműjével jött és a kapitány jelentése szerint a legerősebb viharok az Adrián érték.

A közönséghez!

1908. december 1-ére új előfizetést nyitunk „A Tengerpart”-ra, mely Fiumének egyetlen, független, a hatalomtól meg nem vásárolt magyar napilapja és öt év óta megalkuvás nélkül küzd itt a fiumei magyarság érdekeiért és örekvéseiért.

„A TENGERPART”

nemsokára hatodik évfolyamát kezdi meg és a legutóbbi évek zavaros sajtóviszonyai között egyetlen állandó támasza és zászlóvivője volt a fiumei magyarságnak. Igerjük, hogy e célunknak a jövőben kettőzött erővel és buzgalommal fogunk megfelelni és minden lehetetünkkel szolgálni fogjuk a fiumei magyarságot, melynek szeretete és támogatása

„A TENGERPART”

egyedüli talpköve volt eddig és az lesz a jövőben is.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „
Egy óra 2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

„A TENGERPART”

szerkesztősége és kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 26. A képviselőház mai ülésében Justh Gyula elnökölt.

Szavazásra bocsátja Hoitsy és társai sürgősségi indítványát a költségvetés tárgyalására vonatkozólag és a Ház azt nagy többséggel elfogadja.

Ennek folytán holnaptól kezdve a Ház délelőtt 10-től 2-ig és délután 4-től 8-ig tárgyalja a költségvetést.

Ezután áttértek a jövő évi költségvetés folytatásáról tárgyalására.

Issekutz Győző alkotmány párti képviselő a nemzetiségi politikáról beszél. Legjobb bizonyítéka a magyar nemzet végtelen elnezésének, hogy Lukácsit tegnap türelemmel hallgatta meg a Ház s hogy büntetlenül mondhatta el beszédét. Sikra kell szállnunk a magyar állam nemzeti jellegével szemben megnyilvánuló áskálódásokkal. A költségvetést elfogadja. Utána

Lukács Ödön horvátul beszél.

Vlár Aurél szintén a javaslat ellen beszél. Azt vitatja, hogy a románoknak Magyarországon még annyi gyűlekezési szabadságuk sincs, mint Romániában a külföldieknek. Szerinte nagy veszedelmet rejt magában az új választási törvény benyújtása, mivel az milliók arcát csapást jelent. Hevesen beszél a pluralitás ellen.

Novoszel Mátyás horvátul beszél a javaslat ellen.

Ezután Wekerle miniszterelnök négy kisebb törvényjavaslatot és a Szerbiával fennálló ideiglenes kereskedelmi szerződés egy évre való meghosszabbítását terjeszti a Ház elé.

Az ülés ezzel véget ért.

Montenegró az osztrák-magyar bevitel ellen.

LONDON, nov. 25. Montenegró Londonban kereskedelmi ügynökséget létesít abból a célból, hogy kereskedelmét az osztrák és magyar beviteltől függetlenné tegye. A montenegrói pénzügyminisztérium főigazgatója e célból Londonba érkezett.

Botrány a bolgár szobranjeban.

SZÓFIA, nov. 26. A szobranjeban a költségvetés tárgyalásánál az agrárius ellenzék egy tagja nagy támadást intézett a kormány ellen, azt mondván, hogy a mezőgazdák felségélyezésére megszavazott összegeket a kormány tisztességtelen célokra használta fel. Az elnök e miatt rendre utasította a szónokot s azután kizárta az üléselemből. Az agrárius ellenzék erre óriási lármába tört ki s zajos tüntetéseket rendezett. Az elnök kénytelen volt az ülést fel függeszteni, mivel különben tettelességre került volna a sor.

Nagy tüzkatasztrófa egy olasz gőzösön.

MÁLTA, nov. 25. Az itteni kikötőtől körülbelül egy tengeri mérföldnyire Alexandria felé elhaladó „Sardegna” olasz gőzösön hirtelen tűz támadt, mely már regen lappangott a fedélzet alatt. A személyzet között, mely 140 arab és európai emberből állott óriási pánik tört ki. Sokan, kik a mentőcsónakokhoz nem férhettek egyenesen a tengerbe ugráltak és nyomtalanul eltűntek a habokban. A hajón iszonyu jeleretek játszódtak le. A mentési munkálatokat a dühöngő szél nagyban gátolta. Az áldozatok számát mintegy 60-ra teszik. Délután 3 óráig 40 holttestet sikerült a vízből kifogni, köztük a hajó kapitányát is, aki az utolsó pillanatig a hajón maradt.

Szatmármegye székhelye.

BUDAPEST, nov. 26. Ma egy nagy szatmármegyei küldöttség tisztelettel Wekerle és Andrássy minisztereknél, kérve a megyeszékhelynek Szatmárnémetiből Nagykárolyba való áthelyezését. A miniszterek válasza nem nagyon biztatóak voltak, sőt Andrássy kijelentette, hogy a kerületek között álló új beosztása miatt most szó sem lehet a kérdés teljesítéséről. Egyébként tanulmányozni fogja a kérdést.

Halál az utcán.

BUDAPEST, nov. 26. Az alkotmány utcai törvényszéki palota előtt ma halálos katasztrófa történt. Az épület parkányzatáról lehullott egy darab és az arra haladó Klein Bódog pénzbeszedőre esett, ki menten szörnyet halt.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül feimerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Gyengéséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani a SCOTT-féle Emulsio által.

Kényes iny és nyomor a mely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiot

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóbb, mint a közönséges csukamájolaj.

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — herjük figyelmebe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Naponta friss bécsi kolbász.

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépítőszerek stb. stb.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hándörsernye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SENTGYÖRGYI FERENC.

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1) II. em. 17.

Ellátást keresek

havi 80—90 koronáért Fiumében polgári családnál. Cimem Fürst András Tiszolcz Gömör m.

Karácsonyi és

ujévi ajándékok

a legjutányosabb áron kaphatók

Korniczai G. üveg- és porcellán-kereskedésében Fiume Via Governo 22.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi

fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanulóifjuság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

A festői Stájerország

Grác és környéke.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Globus

Hirlapügynökség.

Újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).

Porio-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶
Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.
Villamos világítási, villárhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.
Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.
Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.
Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni,
hogy a Deák korzó 30. szám alatt levő

KORONA VENDÉGLŐT december 1-ével átveszem.

Heti étlap: Hétfő: Korhelyleves, Kedd: Pusztai gulyás Szerda: Halak
Csütörtök: Székely gulyás, Péntek: halételek Szombat:
Különféle hurkák Vasárnap: Kitünő töltött káposztát.

Havi étkezők (18 és 24 frt.) ezen étlaptól szabad választás szerint étkezhetnek.
Jó magyar konyha! — Hamisítatlan borok! — Kőbányai Polgári Sör!
Tulajdonos: Ladányi György.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

☞ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár. ☜

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2^{1/2}-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTARA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barma dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.
DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rупnik Emil, Urményi-tér 6.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich: Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi gyártmányok.

ABBAZIA

VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitünő konyhával. — Mérsékelt árak. Kívánatra díjtalan prospektus.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg fertiszabó.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

TULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő MURAI JENO.

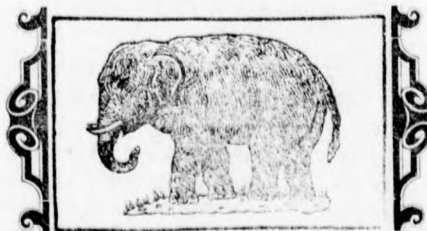
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEJY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME